

האומר פרק שלישי קידושין

ס.

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"ו מהלכות
אשות ה"י יב סמג
עש"נ טו"ש"ע אה"ע סימן
מ סעף"ד:
בא ב מ"י פ"ו מהלכות
יבוס הלכה ז סמג
עש"נ נא נב טו"ש"ע אה"ע
סימן קמג סעף"טו:
בב ג ד מ"י פ"ו מהל'
אשות הלכה י (ופ"ו)
הל' עו טז סמג עש"נ מה
טו"ש"ע אה"ע סי' לח סעף
ו:
בג ה מ"י פ"ו מהל'
אשות הל' ב טו"ש"ע
ש סעף"ד:
כד ו מ"י שם הלכה ד
טו"ש"ע שם סעי' יח:
כה ז ח מ"י פ"ו מהל'
אשות הל' עו טו
טו"ש"ע שם סעי' ו:
כו ט מ"י פ"ה מהל'
גירושין הלכה טא
סמג עש"נ טו"ש"ע אה"ע
סימן קמג סעף"ב:

תוס' ר"י הוקנ' (המשך)
תוך שלשים יום, משום
הכי תפסי קדושי כולם
ואפילו הם מאה. כשרוא
דלביני. כלומר עושה
שורות הלבינים מינה ריוח
בין השורות והשלישית
(תקח מזו ומזו) [מונחת
על זו ועל זו]. חולצת.
דדילמא חזרה הוה ואין גט
לאחר מיתה וזקוקה היא.
ולא מתייבמת. דדלמא
תנאה הוי, כלומר אם
אמות ומגורשת היא בזה.
שירא הוא. והוי כמאן
דאמר חזן מימי שיבא
עליך או שיקדשך עד
שאמות. ו גט דפשיטא
ליה דתנאה הוי. מהיום
אם מתה. תנאה הוי
וכגורשת. אטו מהיום
ולאחר מיתה. דלר' יוחנן
ודאי שירא הוי ולא הוי
גט כלל. אשתבת השתא
מהיום ולאחר ל' יום
מספקא לן א' תנאה הוי
אי חזרה הוי, ואם קרשה
אנשים רבים במהיום
ולאחר עשרים ואחר
מהיום ולאחר שורה איצ'
גט דדלמא תנאה הוי או
דילמא חזרה הוי משום
הכי חולצת* ולא
מתייבמת, וכן נמי במהיום
ולאחר ל' ונאבד הגט
בתוך ל'. ולר' יוחנן גבי
גט לא הוי גט כלל מן
הדין, ואם תתייבם אין
בכך כלום, ולגבי קדושין
צריכה גט מכולם וכן
בגוי היא מקודשת חזן
מפלוגי מקודשת.
ומסתברא דהא מילתא
אטורא היא ולחומרא
עבידין, גבי גט פסקין
כרב והוי ספק ולא
מתייבמת דדילמא תנאה
הוי וחולצת דדלמא חזרה
הוי, וגבי קדושין פסקין
כר' יוחנן שצריכה גט
מכולם, וגבי הוי את
מקודשת לי חזן מפלוגי
מקודשת מספק, יהיה
דעת ר' יוחנן שמקודשת
ודאי ואם ספק שאין בזה
הכרע, דאע"ג דגבי גיטין
חזן ודאי הוא דלא הוי
גט, גבי קדושין אפשר
שהוה ספק לר' יוחנן
וחפסי בה קדושין אפילו
לאחר, לחומרא עבידין
ומקודשת מספק ואם
בא אחר וקדשה תנא
מהו. וכן נראה דעת
הר"ם פסק לר' יוחנן כמ"ש
באישות פ"ו (יה"ב) ושם
כתב ההיא דחזן מפלוגי
וכתב שמקודשת מספק,
ובגרושין פ"ט (יה"ד) כתב
שדלמא חזרה הוי. **מתני'**,
הרי את מקודשת. בפרוטה
זו על מנת שאתן לך מאתיים
זו. והוא יתן, לכשיתן חליץ
למפרע משעה ראשונה
ואם קבלה בינתים קדושין
מאחר הואיל ונתן לא הוה
קדושין. מיהו אם ומלא נתן,
קדושין ודאי לא הוה ואינה
צריכה חליצה שהרי לא קיים
תנאו. לכשתן. הוה קדושי
מקמי הכי לא הוה קדושי,
ואם קבלה קדושין מאחר
בינתים מקודשת לשני.
*ולאחר עשרה דלמא תנאה
הוי ואין צריכה גט או דלמא
חזרה הוי וצריכה גט וטמום
הכי חולצת. כצ"ל (ד"ו).

אפילו מאה תופסין בה. פירוש דהא קונין ומשעריים שהרי
המקדש ר"ל מעכשיו יתחילו הקידושין ולאחר ל' יום יגמרו
ופי' בקונטרס לליכא למימר ט' דטעם דרבי יוחנן משום דקסבר
דמספקא ליה אי הלשון משמע תנאה או חזרה דל"כ לא שייך למימר
ולמימתי לשון תופסין דהא אין קדושין
תופסין אלא בחד מנה ואין לא
ידעינן הי נינהו ומספיקא ט' כריך גט
מכולהו ולישנא דתופסין משמע
דסבירא ליה שיש כולס לז קידושין
ואם תאמר אמאי אמרי' הכא
דמקודשת והא אמר לעיל בפ"ק (דף
ו). האומר לאשה חליץ מקודשת לי
אינה מקודשת ויש לומר דהתם היינו
טעמא לפי שאין אשה מתקדשת לחליץ
והוא שייך בגוף האשה אבל הכא לא
שייך בגוף האשה כלום אלא גומרין
ט' כולס א': כ"ג גיטא דמשייר ביה
לא בדרום הוא. פירש בקונטר' ביה
הוי גט כריתות כיון דשייר זה ולא
נהירא דאם כן תקשי ליה מקדושין
גופייהו דהכי אמר רבי יוחנן אפילו
מאה תופסין זה כיון דמשייר לאו
כלום הוא דהא איתקש הויה ט' לליצא
לכן נראה לומר דודאי כפי האי גוונא
הוי כריתות אלא הי"פ כל גיטא
דמשייר זה לא כלום הוא כליון שני
יכול להיות נגמר אלא אחר מיתה
אינו גט דאין גט לאחר מיתה הי"ה
בקידושין אס אמר מהיום ולאחר מיתה
דאינה מקודשת והיכא דאמר מהיום
ולאחר ל' יום מקודשת דהא קידושין
תופסין זה אחר ל' כמו לפני ל':
איכא

אטו מהיום ולאחר מיתה ט' אם אתה אומר חולצת מתייבמת הכא נמי אם
אתה אומר חולצת מתייבמת תתייבם ואין בכך כלום חששא דרבנן הוא:
מתני' האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך מאתיים זו
הרי זו מקודשת והוא יתן יעל מנת שאתן לך מכאן ועד ל' יום נתן לה
בתוך שלשים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת יע"מ שיש לי מאתיים זו
הרי זו מקודשת ויש לו יעל מנת שאראך מאתיים זו הרי זו מקודשת ויראה
לה ואם הראה על השלחן אינה מקודשת: **גמ'** איתמר רב הונא אמר
והוא יתן רב יהודה אמר לכשיתן רב הונא אמר והוא יתן תנאה הוי מקיים
תנאה ואזיל רב יהודה אמר לכשיתן לכו יתיב הוה קידושי השתא מיהא לא
הוה קידושי מאי בינייהו איכא בינייהו השפשמה ידה וקבלה קידושין מאחר
לרב הונא לא הוה קידושי לרב יהודה הוה קידושי ותנן נמי גבי גיטין כי
האי גוונא האומר לאשה הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתיים זו הרי
זו מגורשת והיא תתן איתמר רב הונא אמר והיא תתן רב יהודה אמר
לכשתתן רב הונא אמר והיא תתן תנאה הוי מקיימא תנאה ואזלה רב
יהודה אמר לכשתתן לכו יתיבה ליה הוא דהוי גט השתא מיהא לא הוי
מאי

וצא אחר ואמר מעכשיו ולאחר עשרה. וה"ה צהאי ט' אחר אס קדשה
סמס הואיל ולא צא אחר אחריו מה לי ולתנאו אלא סידרא נקט
ותנא: אי חזרה הוי דבסרא הוה קידושין. שלא צא אחר אחריו וגמרו
קידושין לאחר עשרה ט': האי ליטנא משמע סתמה ומשמע חזרה.
שתי לשונות במשמע יש חומרה בלשון
תנאי ויש חומרה בלשון חזרה ואיכא
למימר להאי תנאה ולהאי חזרה ותבני
גיטא מכל חד וחד דלמא קמא לחזרה
מכיון וחלו של שני ושני לתנאה
איכוון ושלו קיימין ואין של ראשון
ושל אחרון קידושין ובעיא גיטא
מאמצעי ואיכא למימר דקמא תנאה
ושלו קיימין ואיכא למימר דכולהו
חזרה ושל אחרון לגד קיימין קמ"ל
דלאו תרוייהו משמעמי מינה אלא
ספק תנאה ספק חזרה ואי תנאה הוה
לכולהו ושו תנאה ואין לשון חזרה
כלל ואי חזרה הוי לא הוה ציה ליטנא
דמנאה כלל וממה נפשך אמצעי לא
הוה קידושין: אסדרה לך כו'. דהא
ליכא למימר טעמא דר' יוחנן משום
דקסבר שתי לשונות במשמע ומספקא
ליה לגבי האי גברא בתנאה ולגבי האי
חזרה דאם כן לא שייך למימתי
תופסין דאין תפיסה אלא בחד מנה
ואין הוא דלא ידעינן הי נינהו ומדקמי
תופסין משמע דסבירא ליה שיש זה
לז קידושין לכולהו: דשו נפשייהו
כי שרגא דיצינו. המסדר לציניס
ורכז כולן שוה אינו מסדר ממש זו
על זו דל"כ הרי שורה החלוונה
תפלת וחזירתה אחריה אלא מסדר
מחילה זו אלל זו וחזר ומסדר עליה
שורה אחרת ונותן החלוונה משוכה
לחזן כדי שישאר ריוח בתחתונה
להיות שניה יושבת מקנת עליה ומקנת
על שאכלה ונשאר ריוח גס בשניה
להיות שלישית מקנת עליה וכן כולם
הכא נמי כל אחד מאל מקוס זמן
פנוי לקדושין ותפסו כולן לאוסרה:
חוללם. שמה אינו גט וזקוקה ליכס:
ולא מטייבמת. שמה גט הוא והוא
לה גרושת אחיו והרי היא לו כזרת
שאין עליה זיקת יבוס: הא מני רבנן
היא. דמספקא להו אי תנאה אי
חזרה: גיטא דשייר ציה לא כלום
הוא. דרשמנא אמר (דברים כד)
כריתות ט': אס מסי' פשיטא לן דתנאה
הוא וזה גיטא למפרע לכשיתום:
הוי זה גט. ואינה צריכה חליצה
משיתום: אטו מהיום ולאחר מיתה.
דפשיטא לרבי יוחנן דשירא הוא ולא
הוי גט כלל: ומשני אס אסה מצריכה חליצה אטו נמי ליצומה. ודלמא אסו קיס להו לרבנן דלאו גיטא הוא ואתו
לייצומי גרושה והיא כזרת. ופרכין הכא נמי במהיום ולאחר מיתה נימוס דלמא אחי ליצומה שאס אתה אומר חוללת מתייבמת. ומשני מתייבס
ואין צרך כלום דגיטא דשייר ציה לאו גיטא הוא כלל והא דקמיני לא מתייבמת ששאס דרבנן היא דגורו אטו מהיום אס מתי. אחזקה דיבס
מוקמינן לה לא שייך למימתי הכא אלא ביצומת גבי מילתא אחריתי דמשום ספיקא צפרק ד' אחין (יצומת לא). אבל הכא דאפילו ספיקא ליכא לא
צני חזקה דהא ודאי יצומה היא: **בתנאי** הרי אס מקודשם לי. צפרוטה זו על מנת שאתן לך מאתיים זו: ה"ג ואס כרעה על השלחן
אינה מקודשת. והכי פירושה ואס היה שולחנה לה מעות שאין שלו והס על שלחן שלפניו אינה מקודשת דלא נתכוונה זו אלא לראות
משלו: **גמ'** אמר רב הונא והוא יסן. לכשיצאה ט' וקידושין חליץ למפרע משעת קידושין ומיהו מודה רב הונא דאם מת קודם שניתנו
אינה צריכה חליצה שהרי לא קיים תנאו: וקיצלה קידושין מאחר. קודם שיקיים תנאו ואח"כ עמד זה וקיים תנאו: לרב הונא לא
הוה קידושי. שני קידושין דהא גמרו קידושי ראשון למפרע: לרב יהודה הוה קידושי. שני קידושין שהרי הראשון לא נתכוון
לקדשה צפרוטה אלא במאתים זו ולית ליה לרב יהודה צאומר על מנת כאומר מעכשיו דמי והרי קדמו קידושי שני:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אי חזרה
וכי' לאחר עשרה והך
קמא לאו קידושי
הס"ד: (ב) תוס' ד"ה
אפילו וכי' גומרין
ק' וברבנא הס"ד:

מוסף רש"י

רב הונא אמר והיא
תתן. תנאי בעלמא הוא ופי'
מקימא ליה ליצומא מילתא
דמשעת תניה גיטא פה
דל על מנת מעכשיו הוא
ועל מנת ק' דלקיים
(גיטין ע"ד).

מוסף תוספות

א. ופי' שולחן.
ב. כדאמרינן בירוש'.
המגרש (גיטין פב:) גבי
חזן מפלוגי ודאי וכי'
תוס' הל"ש.

תוס' ר"י הוקנ'

שלשים יום אינה צריכה
גט. דמפרש ממה נפשך.
הכי וישמשע הכי.
כלומר איכא אינשי דאמרי
משום תנאה ואיכא דאמרי
משום חזרה ודלמא קמא
ובתרא אמר משום חזרה
ואמצעי משום תנאה,
נמצא שקדושי אמצעי
חלו תפך שקדש וחבני
נמי גיטא מאמצעי, קמ"ל
דמלתא דפשיטא לה
דבכולהו אמרי ליה משום
תנאה [ואן משום חזרה,
הלכך א"צ א"ג מהאמצעי.
טעמיה דר' יוחנן. פי'
מדקאמר תופסין ודאי לא
הוי טעמיה דר' יוחנן
דהאי לישנא משמע תנאה
דמשמע חזרה, דלהאי
טעמא אין הקדושין אלא
לאחר ואין אנו יודעים מי
הוא ומספק צריכה גט
מציא מקום פנוי ויש בו
צד קדושין לה לאחרי

וקשיא לן והיכן מציון קדושין בעולם שלא יפשוטו ככולה (קדושי) [אשח] שאם לא קדשה כולה אשה אמר רחמנא ולא
ציה אשה ט'. משום הכי נראה דקסבר ר' יוחנן שהאומר לאשה הרי את מקודשת לי חזן מפלוגי שמקודשת בזו מספק,
דאע"ג דגבי גט לא הוי גט, התם הוא דבעינן כריתות אבל הכא קנין בעינן והא איכא. ואע"ג דבעי לה רבי אבא בפרק
המגרש [גיטין פב, ב] ופשיט דאינה מקודשת דאיתקש הויה ליציאה וכי היכי דגבי גט חזן מפלוגי אינה מגורשת הי"ז
בקדושין חזן מפלוגי אינה מקודשת, ר' יוחנן לא ס"ל הכי, דה"ג אשכחן לר' יוחנן פרק האישי מקדש [לעיל מד, א] דלית
ליה ריצאה וחיתה שיהיה כלל בכל מקום, כדאמרינן צרות ריש לקיש ככרוכיא ויצאה וחיתה וליכא דאשנא ביה, וקאמר ר'
יוחנן דהאי דקאמר מעכשיו ולאחר שלשים יום שייך מקום לכל מי שיקדש תוך זה הזמן, כאילו אמר חזן ממי שיקדשך